

Willem Melching

Willem Melching is Duitsland-deskundige en als zodanig verbonden aan de Universiteit van Amsterdam. Hij publiceert regelmatig over verschillende aspecten van de Duitse geschiedenis.

Ben Vriesema is
redacteur van Kleio.

Welke historische film heeft de meeste indruk op u gemaakt?

Apocalypse Now is nog steeds mijn favoriete film. Ik ken geen film die zo treffend de waanzin van de oorlog heeft weergegeven.

Wat is volgens u het belangrijkste in het geschiedenisonderwijs?

Dat de leraar de kinderen bij kan brengen dat de geschiedenis zich nooit herhaalt, maar dat het wel geregeld heel verkeerd is afgelopen. Hopelijk leren de kinderen dat zaken als democratie en welvaart niet uit de lucht zijn komen vallen, maar telkens moeten worden veroverd en verdedigd.

Met welke historische persoon zou u uzelf willen vergelijken?

Met Adolf Hitler, want die hield van lange blonde vrouwen, maar zijn vegetarisme stuit me wel weer tegen de borst.

Welke historische persoon spreekt u het meeste aan?

Ik houd niet zo van Grote Mannen. Maar als ik toch moet kiezen dan voor iemand die zijn rug heeft recht gehouden tegen de stroom in. De onlangs overleden Václav Havel bijvoorbeeld. Maar de ervaring leert helaas dat de meeste mensen in tijden van repressie karakterloos zijn.

Welke historische studie of welke historische roman maakte de meeste indruk op u?

Ik ben een absolute fan van George L. Mosse die vanaf de jaren zestig een aantal baanbrekende studies over het fascisme en nationaal-socialisme heeft geschreven in helder proza. Hij was ook nog een begenadigd docent.

Als u morgen een historisch onderzoek zou mogen beginnen, wat zou dan het onderwerp zijn?

Het ontstaan van de hysterische liefde voor milieu, klimaat en dier als vervanging van de godsdienst. In een programma als 'Vroege Vogels' leeft de eredienst voor de heilige drie-eenheid van het varken, het schaap en de ijsbeer.

Wat is de meest recente 'historische sensatie' die u heeft gehad?

De reconstructie van het Tränenpalast – de grensovergang naar Oost-Berlijn op station Friedrichstraße. Het enige wat ontbrak was de geur van briketten en ontsmettingsmiddel.

Kunt u zich nog veel herinneren van de geschiedenislessen in het middelbaar onderwijs?

Wie de jaren zestig echt heeft meegemaakt kan zich daar in de regel weinig van herinneren. Mijn voornaamste herinnering aan de geschiedenisles op de middelbare school is onze leraar die zijn Three Castels zo kort oprookte dat hij de peuk tussen zijn nagels vast moest houden.

Welke historische periode spreekt u het meest aan?

De Griekse oudheid, omdat ik daar bijna niets van af weet. Deze periode is niet alleen landschappelijk schitterend gelegen, maar heeft ook in de regel mooi weer. De kern van het menselijk bestaan: tegenslag, ziekte, geluk, liefde en seks was toen ook al bekend en werd zeer interessant onder woorden gebracht.

Welk nut heeft geschiedenis volgens u?

Strikt genomen heeft geschiedenis natuurlijk geen enkel nut. Het praktisch nut van geschiedenis is vergelijkbaar met de invloed van de analyses van Johan Cruijff op de uitslag van een reeds gespeelde wedstrijd. Maar dat is tegelijkertijd ook de charme van geschiedschrijving: je geeft je rekenschap van wat er gebeurd is.

Denkt u dat de historische canon nut heeft voor het geschiedenisonderwijs?

Ja, die heeft nut, want alleen degene die de tijdbalk van de geschiedenis in zijn hoofd heeft kan ordelijk denken. Het gaat niet om specifieke feiten, maar om de ordening van de chaos. Daarom was het plan voor het Historisch Museum ook postmoderne kletskoek.

Hoe vindt u dat geschiedenisonderwijs aan een middelbare school moet worden gedoceerd?

Sinds Socrates is er weinig aan de onderwijsmethodes verbeterd. Je zorgt dat iemand wat weet van een vak en die laat je daar dan over vertellen aan mensen die er wat minder vanaf weten. Mensen die geloven in de wonderlijke werking van bepaalde 'methoden' of hulpmiddelen zoals PowerPoint kunnen geen les geven. Een krijtje en een bord is het enige wat je echt nodig hebt. Inhoudelijk zou ik willen pleiten voor meer aandacht voor het politieke denken en minder aandacht voor de 'zeligheidsfactor'. Dat mensen geen iPad hadden maakt ze niet per se zielig, een kleitablet was ook een rijk bezit.

'Het nut van geschiedenis is vergelijkbaar met de analyses van Johan Cruijff op een reeds gespeelde wedstrijd'

Wat is voor u een belangrijke lieu de mémoire?

Berlijn. Omdat ik er gewoond heb in de treurnis van de vroege jaren tachtig en omdat werkelijk elke straathoek getuigt van de grootsheid dan wel misdadigheid van de Duitse cultuur.

Wat is uw dierbaarste bezit van historische waarde?

Ik heb een wonderlijk Oost-Duits object: een 'koffertje' met daarin plaats voor twee gekookte eieren, een minuscuul zoutvaatje en een lepeltje. Het design is adembenemend en het geheel is uitgevoerd in rood en geel zacht plastic. Gelukkig is de nachtmerrie van het reëel existierende socialisme voorbij.